
هنجار یابی آزمون ترس از موفقیت

محسن منصوبی فر^۱، دکتر علی دلاور^۲، دکتر حسن احدی^۳، دکتر غلامرضا نفیسی^۴

چکیده:

در این پژوهش به هنجار یابی مقدماتی پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن و الیسون توجه خاصی مبذول گردید. با توجه به اینکه سازه‌ی ترس از موفقیت از مباحث نوین و جذاب روانشناختی می‌باشند و با تأکید بر اهمیت فرایندهای اندازه‌گیری در پژوهش‌های علوم رفتاری مشخص می‌باشد که باید روندی جدید در مسیر اندازه‌گیری ترس از موفقیت طراحی نمود. در راستای موارد ذکر شده این پژوهش در نظر دارد به بررسی ویژگی‌های مطلوب روانسنجی در پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن الیسون بپردازد. برای این منظور از بین ۱۱ دانشکده تعداد ۱۰۰ نفر (از ۹ دانشکده ۱۰۰ نفر و از دو دانشکده ۵۰ نفر) به عنوان نمونه‌گزینه‌شان شدند و پرسشنامه نام‌های فوق بر روی آنان اجرا گردید و با استفاده از نرم افزار آماری SPSS نتایج تحلیل گردید. در رابطه با شناسایی ویژگی‌های روانسنجی ابزار مورد نظر به محاسبه ضریب تمییز، بار عاملی و ضریب اعتبار تأکید گردید و به ارائه هنجار کمی و کیفی پرداخته شد است. نتایج حاکی از آن است آزمون ترس از موفقیت نشانگر ضریب اعتبار (۰/۶۲۷)، بار عاملی (۰/۸۵) و ضریب تمییز (۰/۷۷) مطلوبی است.

واژگان کلیدی: ترس از موفقیت - زنانگی - مردانگی.

^۱ دانش آموخته دکتری روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

^۲ استاد دانشگاه علامه طباطبایی

^۳ استاد دانشگاه علامه طباطبایی

^۴ استاد دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب

/ مقدمه /

امروزه نظریه پردازان و نیز پژوهشگران روان شناسی اجتماعی توجه ویژه‌ای به حیطة روان شناسی شخصیت داشته‌اند. سالهای متمادی است که محققین با بهره گیری از پژوهشهای تجربی به بررسی انگیزه پیشرفت و کسب موفقیت در زنان و مردان پرداخته و بر این اساس مدل‌های مختلفی برای توصیف چگونگی شکل‌گیری انگیزه پیشرفت یا علل عدم گرایش به آن ارائه نموده‌اند. ارائه این مدلها کمک مؤثری برای توصیف رفتار پیشرفت و موفقیت بوده‌اند، ولی هیچ کدام نتوانسته‌اند به طور روشن به سؤالات گسترده درباره چرایی اختلاف رفتار پیشرفت زنان و مردان پاسخ دهند. یکی از ابهامات موجود در رفتار پیشرفت وجود رفتارهایی در چارچوب رفتار اجتناب از موفقیت است. ماتتینا هونر (۱۹۷۲) از جمله پژوهشگرانی است که بر ترس از موفقیت تأکید دارد و با طرح تحقیقات منظم تلاش کرده است تا تحقیقات ارزشمندی در زمینه مباحث فوق پدید آورد.

در زمینه مطالعات انجام شده‌ای که پیرامون ترس از موفقیت صورت پذیرفته می‌توان به تحقیقات انگر (۱۹۸۳)، کافمن (۱۹۸۲)، چری و دوکس (۱۹۷۸)، هورنر (۱۹۷۲)، ذاکرمن و الیسون (۱۹۹۴)، ترزمر (۱۹۷۷)، کاندیری و دایره، استوارد و چستر (۱۹۷۲) و از این قبیل اشاره نمود. با بررسی اینگونه پژوهش‌ها می‌توان مبانی نظری ترس از موفقیت را در حیطة انگیزش‌های اجتماعی مطرح نمود. انگیزش به حالتی درونی از ارگانسیم اشاره دارد که هدایت رفتار را به سوی هدفی موجب می‌شود. به طور کلی انگیزش را می‌توان به عنوان نیروی محرک فعالیت‌های انسان و عامل جهت دهنده آن تعریف کرد. به عبارت دیگر انگیزش را به موتور و فرمان اتومبیل تشبیه کرده‌اند که در این تشبیه، نیرو و جهت، مفاهیم عمده انگیزش هستند. بنابراین تعریف، انگیزش عامل فعال‌ساز رفتار انسان می‌باشد. انگیزه اصطلاحی است که غالباً مترادف با انگیزش به کار می‌رود ولی با این حال می‌توان انگیزه را دقیق‌تر از انگیزش و به عنوان حالت مشخصی که موجب ایجاد رفتار معینی می‌شود تعریف کرد. به سخن دیگر انگیزش عامل کلی مولد رفتار به حساب می‌آید، در حالی که انگیزه را مختص به یک رفتار مشخص می‌دانند، مثلاً وقتی می‌پرسیم فلان شخص چرا رفتار خاصی دارد، به دنبال انگیزه او هستیم (سیف، ۱۳۶۸).

نظریه‌های گوناگون در تعریف و تبیین انگیزش، مفاهیم متنوعی را مورد اشاره قرار داده‌اند. یکی از این مفاهیم، مفهوم نیاز است. نیاز انواع گوناگونی دارد و روان‌شناسان مختلف برای نیازهای متفاوت طبقه‌بندی‌های گوناگون ارائه داده‌اند. یکی از این

نیازها که پژوهش‌های بسیاری را به خود اختصاص داده است، نیاز به پیشرفت یا انگیزه پیشرفت می‌باشد (موهر و کلاور، ۱۹۸۵)

نخستین شکل بندی از انگیزه پیشرفت توسط موری (۱۹۸۳) صورت گرفت. این مفهوم بوسیله مک کلند (۱۹۵۱) چنین تعریف می‌شود: «نیاز به پیشرفت به عنوان تمایل به غلبه بر موانع و مشکلات، کسب قدرت و سعی در انجام کارهای مشکل می‌باشد». (عسگری، ۱۳۷۹)

بعد از موری، مک کلند، به تشریح این انگیزه پرداخت و مباحثی از قبیل پیشرفت جوامع را مطرح کرد. وی انگیزه پیشرفت را وارد مسائل اجتماعی کرده و با توجه به این مفهوم به تبیین پیشرفت برخی جوامع پرداخت و در این باره اظهار داشت که بعضی افراد بیش از دیگران بلند پرواز و برای کسب موفقیت در زندگی تلاش بیشتری می‌کنند (عبدلی، ۱۳۶۸). مک کلند استدلال می‌کند که شرایط اجتماعی خاص و به ویژه اعمال روش‌های تربیتی ملایم و همچنین گسترش ارزش‌ها و معیارهای فرهنگی معین موجب می‌شود که انگیزه پیشرفت افراد و جوامع افزایش یابد. (خوانساری، ۱۳۷۰)

اتکینسون در نظریه مک کلند تجدیدنظر نمود. ابتدا این نظریه را در قالب نظریه ارزش انتظار کورت لوین و تولمن قرار داد. وی تأکید زیادی بر نقش تعارض به ویژه تعارض بین نیاز به پیشرفت و ترس از شکست تأکید زیادی نمود (واینر، ۱۹۷۲).

نظریه واینر ریشه در نظریه انگیزش پیشرفت اتکینسون دارد. او متذکر می‌شود استنباطی که افراد از علت موفقیت و شکست خود دارند، عامل مهمی است که رفتار پیشرفت‌گرا و انتظارات آتی آنان از عملکردشان را تعیین می‌کند. وی چهار علت عمده را برای توجیه شکست و موفقیت برمی‌شمرد؛ این چهار علت عبارتند از: قابلیت، تلاش، دشواری تکلیف و شانس (مک کلند و اتکینسون، ۱۹۵۳).

اجتناب از موفقیت به شیوه‌های مختلفی در روان تحلیل‌گری، انسان‌گرایی نظریه‌های جامعه‌شناختی و نظریه‌های انگیزشی توصیف شده است. فروید (۱۹۱۵)، به نقل از آزمال باشا و اوشارسری (۱۹۹۸) در موشکافیهای روان تحلیل‌گرانه خود به مراجعینی اشاره می‌کند که هراس موفقیت داشته و از رسیدن به موفقیت و پیامدهای آن می‌ترسیدند. هورنای (۱۹۳۶) به نقل از فرید -باچ آلتز ۱۹۹۹ به نقل از مهرابی زاده (۱۳۸۴)، به توصیف پدیده‌ای به نام نوروژ رقابت می‌پردازد. وی معتقد است که "نوروژ رقابت" نوعی ترس از موفقیت و برنده شدن است. ریشه اصلی این ترس ناشی از نحوه شکل‌گیری هویت، اجتماعی در محیط نامطلوب کودکی است محیطی که به کودک می‌آموزد همیشه باید برنده شود ولی به توانایی او توجه نمی‌کند. این امر منجر به بروز اضطراب در بزرگسالی و پیامدهای

منفی روانشناختی در فرد پس از رسیدن به موفقیت می‌شود، مازلو (۱۹۲۶) به نقل از موناهان، کان و شاور (۲۰۰۴) به نقل از بیابانگرد (۱۳۸۹) در نظریه انسان گرایانه خود و، در توصیف هرم سلسله مراتبی نیازها، اشاره می‌کند که در فرهنگهای فردگرا، بعضی افراد از رسیدن به موفقیت می‌ترسند و به آن عقده یونس (یوحنا) می‌گویند. به نظر وی، این ترس، حرکت به سوی بالای هرم سلسله مراتب نیازها را مشکل می‌سازد و منجر به اجتناب از پذیرش مسئولیت و ترس از شناخته شدن به عنوان انسان موفق می‌گردد.

بسیاری از محققین در مطالعات بین فرهنگی به این نتیجه دست یافتند که مدل‌های سنتی پیشرفت از جمله مدل انتظار ارزش مک کللند - اتکینسون (۱۹۵۳) نمی‌توانند مدلی جامع برای توصیف رفتار پیشرفت و، گرایش به موفقیت ارائه دهند (لیو، آلن، پاپوچیس و ریتزler (۱۹۹۸).

در این میان هورنر (۱۹۷۲) با انتقاد به مدل‌های سنتی انگیزه پیشرفت، معتقد است که علاوه بر انگیزه کسب موفقیت یعنی تمایل به جستجوی موفقیت و انگیزه اجتناب از، شکست یعنی تمایل به اجتناب از شکست انگیزه سومی هم وجود دارد که انگیزه ترس از موفقیت است. دی‌وس (۱۹۹۳) و هورنر (۱۹۷۲) گریفیس - پیرسن (۱۹۹۶) از جمله منتقدین به مدل‌های انگیزه پیشرفت بوده‌اند و معتقدند که مدل سنتی انگیزه پیشرفت نمی‌تواند به توصیف رفتار پیشرفت و موفقیت در جوامع آسیایی و در میان زنان بپردازد. این محققین معتقدند که در نتیجه عوامل و فشارهای روانی - اجتماعی و فرهنگی، بعضی افراد از موفقیت اجتناب می‌کنند و علی‌رغم رسیدن به موفقیت و کسب مدارج عالی شغلی و تحصیلی از موفقیت لذت نمی‌برند و آن را درونی نمی‌کنند.

با توجه به تحولات اجتماعی سال ۱۹۷۰ و ظهور نهضت آزادی زنان، ارتباط بین انگیزه پیشرفت و جنسیت، توجه بسیاری از پژوهشگران را جلب نمود. در این پژوهش‌ها دو نظریه اساسی مورد توجه قرار گرفت. نظریه اول به این عامل تأکید داشت که عوامل زیستی باعث کاهش انگیزش پیشرفت در زنان می‌شود و نظریه دوم به عوامل اجتماعی اشاره می‌نمود. بدین ترتیب که موفقیت زنان با نتایج منفی و پیامدهای آزاردهنده اجتماعی برای آنان همراه است زیرا اگر زنان در مشاغل و حیطه‌های اجتماعی موفق شوند آن‌گاه محبوبیت آنها از دست می‌رود زیرا مجبور به زیر پا گذاشتن خصایص زنانه می‌شوند و نهایتاً از لحاظ اجتماعی طرد می‌شوند. این حقیقت به نظریه پرستش زنانگی (باری، ۱۹۹۵: ۱) اشاره دارد که در جامعه باید ویژگی‌های زنان را پرستش نمود و اگر زنی از ویژگی زنان خود تخطی نمود طرد می‌گردد. با توجه به مباحث فوق ماتینا هورنر (۱۹۷۲) تحقیقات فراوانی را برنامه‌ریزی نمود و نظریه خود در زمینه ارتباط بین عوامل

اجتماعی و به خصوص ترس از موفقیت را عنوان کرد. هورنر، ترس از موفقیت در زنان را یک مشخصه درونی شده از ارزش‌های کلیشه‌ای جامعه می‌داند که در آن سلطه‌طلبی، استقلال‌خواهی، رقابت‌جویی با نقش و هویت زن ناهمخوان است. در این مواقع زن با یک دوگانگی روبروست زیرا موفقیت و پیشرفت با نقش و هویت جنسی و اجتماعی او مغایرت دارد (هورنر، ۱۹۷۲).

بنابراین با توجه به اهمیت و ضرورت شناسایی ترس از موفقیت برای برنامه‌ریزی‌های آتی جهت اجرای تحقیقات روان‌شناختی در حیطه روان‌سنجی باید تأکید نمود پرداخت (فادزهاور و تن‌بام، ۱۹۷۹؛ میرز و گواندا، ۱۹۸۲؛ وارد و ست‌هی ۱۹۸۶). لذا پژوهش حاضر بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه ترس از موفقیت (ذکرمن و الیسون؛ ۱۹۹۴ به نقل از شهر آرای ۱۳۸۸) را مورد توجه قرار داد.

جامعه تحقیق

جامعه این تحقیق تمامی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی کرج در سال تحصیلی ۸۰-۷۹ را در بر می‌گیرد که تعداد آنها در حدود ۲۳۰۰۰ نفر می‌باشد. بنابراین، جامعه این تحقیق محدود بوده و توان شمارش اعضای آن وجود دارد. به‌علاوه جامعه تحقیق متشکل از ۹ دانشکده (فنی، کشاورزی، دامپزشکی، پرستاری، علوم، علوم سیاسی، ادبیات، مدیریت، حسابداری و الهیات) و دو گروه مستقل (روانشناسی و تربیت‌بدنی) می‌باشد. بنابراین، نمونه تحقیق تعداد ۱۰۰۰ نفر از جامعه تحقیق را شامل می‌شود. لازم به ذکر است در پژوهش‌هایی که هنجاریابی آزمون‌های روانشناختی برپا می‌شود، حجم نمونه ۱۰۰۰ نفر توصیه می‌گردد. علاوه بر آن حجم نمونه ۱۰۰۰ نفر می‌تواند یک برآورد مکفی، باثبات، کارا، و بدون اریبی را انجام داد و شناخت کاملی را از پارامتر به وسیله آماره به دست آورد (کاپلان و ساکوزو، ۱۹۹۹).

معرفی ابزار

پرسشنامه ترس از موفقیت

ابزار پژوهش حاضر، پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن و الیسون می‌باشد، این پرسشنامه بر اساس نظریه هورنر استوار است، پرسشنامه، فوق دارای ۲۷ سؤال بوده که به گونه‌ای دقیق می‌تواند ترس از موفقیت را اندازه‌گیری کند (ذاکرمن و ولر، ۱۹۷۵).

بنابراین، با توجه به هنجارسازی پرسشنامه ترس از موفقیت که توسط ذاکرمن و الیسون طراحی شده است و روایی سازه آن بر نظریه هورنر تحت عنوان انگیزه اجتناب زنان از موفقیت استوار است، می‌توان عنوان کرد که پرسشنامه فوق دارای روایی سازه است (شاور، ۱۹۷۴).

در زمینه ساختارسازی مقیاس ترس از موفقیت، می‌توان به اجرای تحقیق ذاکرمن تأکید کرد. وی در آغاز تعداد ۳۵ سؤال را بر روی ۲۸۴ نفر از دانشجویان کالج اجرا نموده و تلاش کرد تا ترس از موفقیت آنها را اندازه‌گیری کند. بعد از محاسبات روان-سنجی تعداد این سؤالات به ۲۷ مورد تقلیل یافته و برخی از سؤالات نیز مورد ویراستاری قرار گرفتند. این پرسشنامه به عنوان مطلوب‌ترین پرسشنامه‌ای است که می‌تواند از طریق روشهای خودسنجی میزان ترس از موفقیت زنان و مردان را ارزیابی کند (ذاکرمن و الیسون، ۱۹۷۶).

در زمینه اعتبار آزمون می‌توان به این نکته اشاره کرد که ضریب اعتبار آزمون در افراد مذکر ۰/۶۹ و در افراد مؤنث ۰/۷۳ می‌باشد (الیسون و ذاکرمن، ۱۹۸۰).

لازم به ذکر است که در پژوهش‌های دیگر ضریب اعتبارهای متفاوتی به دست آمده است. به عنوان نمونه کوهن (۱۹۸۲) ضریب اعتبار آزمون را ۰/۶۲ و موناهان (۱۹۹۶) ضریب اعتبار را ۰/۸۶ گزارش نموده‌اند ولی در نهایت می‌توان ادعا کرد که پرسشنامه ترس از موفقیت از ضریب اعتبار مطلوبی برخوردار است.

لازم به ذکر است که روش اجرای پرسشنامه ترس از موفقیت به صورت گروهی می‌باشد و دارای دستورالعمل مشخصی است. این پرسشنامه به گونه‌ای طراحی شده است که از ملاک مشخصی برای تعبیر و تفسیر برخوردار است. نهایتاً می‌توان عنوان نمود که پرسشنامه فوق شرایط اولیه را برای هنجاریابی داراست.

در زمینه شیوه نمره‌گذاری پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن و الیسون می‌توان به مقیاس ترستون تأکید کرد. در این مقیاس، حداقل نمره ۱ و حداکثر نمره ۷ می‌باشد. در این آزمون سؤالات (۱ و ۴ و ۵ و ۸ و ۱۰ و ۱۴ و ۱۷ و ۲۱ و ۲۴ و ۲۶ و ۲۷) و سؤالات (۲ و ۳ و ۶ و ۷ و ۹ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۵ و ۱۶ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ و ۲۲ و ۲۳ و ۲۵) نشاندهنده ترس از موفقیت بالا می‌باشند.

سؤالات پرسشنامه بر اساس مفروضات پرسشنامه‌های خودسنجی، نظر آزمودنی‌ها را نسبت به یک شاخص (یک وضعیت رفتاری) در مقیاس ۱ تا ۷ اندازه‌گیری می‌کند.

یافته‌های پژوهش

با توجه به محاسبه روایی و به خصوص روایی پرسشنامه فوق مشخص گردید که میزان همبستگی بین ملاک همزمان و نمره‌های حاصل از پرسشنامه فوق ۰/۳۱ می‌باشد که از لحاظ آماری در سطح $\alpha = 0/001$ معرف رابطه مثبت معنی دار است و می‌توان نتیجه گیری کرد که پرسشنامه ترس از موفقیت دارای روایی بیرونی است. همچنین با محاسبه ضریب تمییز تمامی سؤالات مشخص گردید که شش سؤال دارای ضریب تمییز مناسب نمی‌باشند و ضریب تمییز نسبی پرسشنامه فوق رقم ۰/۷۷ محاسبه گردید که این رقم نیز نشان دهنده ویژگی مطلوب پرسشنامه فوق در زمینه شاخص ضریب تمییز است. با توجه به بار عاملی سؤالات پرسشنامه مشخص گردید که فقط چهار سؤال از بار عاملی مناسب برخوردار نمی‌باشند و در مجموع پرسشنامه فوق دارای بار عاملی نسبی ۰/۸۵ است و این وضعیت نیز معرف مطلوبیت سؤالات پرسشنامه ترس از موفقیت در زمینه بار عاملی است. علاوه بر آن با توجه به ضریب اعتبار بدست آمده از روش دو نیمه کردن که رقم ۰/۶۳ محاسبه گردید می‌توان عنوان نمود که پرسشنامه ترس از موفقیت دارای ضریب اعتبار مطلوبی است. در نهایت با توجه به مفروضات هنجارهای کمی می‌توان میانگین پرسشنامه ترس از موفقیت را رقم ۱۰۰ و انحراف معیار ۱۲ را مطرح نمود.

با توجه به بررسی ویژگی‌های روان سنجی و آزمون فرضیه‌های فرعی می‌توان عنوان نمود که پرسشنامه ترس از موفقیت دارای ضریب اعتبار، بار عاملی و ضریب تمییز مطلوبی است و در دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج به صورت مقدماتی هنجاریابی شده است.

هنجاریابی پرسشنامه ترس از موفقیت

روایی بیرونی:

برای محاسبه روایی بیرونی به ۵ پرسشگر آموزش داده شده بود تا بتوانند از طریق مصاحبه، سؤالاتی را از آزمودنی‌های تحقیق بعمل آورند و از این طریق رتبه‌های ۱ و ۲ و ۳ را به آزمودنی‌های تحقیق اختصاص دهند. این رتبه بندی براساس پاسخهای آزمودنی به ۵ سؤال با ساختار پرسشگر صورت می‌گرفت. بر این اساس پرسشگر نیز نمره ۳ را معرف ترس از موفقیت بالا، ۲ را معرف ترس از موفقیت متوسط، و ۱ را معرف ترس از موفقیت پایین در نظر می‌گرفت. بنابراین به تعداد ۱۰ آزمودنی برای هر پرسشگر انتخاب گردید که در مجموع تعداد ۵۰ نفر بعنوان نمونه مطرح شده در روایی بیرونی گزینش گردیدند. پس

از آن نمره آزمودنیها در پرسشنامه ۲۷ سؤالی ذاکرمن و الیسون با رتبه‌گذاری مصاحبه‌گر که در سه بخش بالا، متوسط و پایین قرار می‌گرفت، مورد بررسی واقع شد و ضریب همبستگی اسپیرمن بکاربرده شد. بدین ترتیب که مصاحبه‌گران یک سؤال اساسی را تحت عنوان بررسی ترس از موفقیت مطرح می‌نمودند و عنوان می‌کردند که آیا دوست دارید در محیط شغلی خود موفقیت فراوانی را کسب نمایید یا خیر؟ پس از آن، برخی از سؤالات تکمیلی را مطرح می‌ساختند.

لازم به ذکر است تمامی محاسبات در پیوست شماره ۵ مشهود می‌باشد. جدول زیر معرف نمرات ۵۰ نفر از آزمودنیها در اجرای مقدماتی پرسشنامه و رتبه‌گذاری مصاحبه‌گر در سه محور بالا، متوسط و پایین ترس از موفقیت با استفاده از ضریب همبستگی اسپیرمن برای محاسبه روایی بیرونی از نوع ملاک تجربی همزمان می‌باشد.

تعداد	مدل آماری	میزان همبستگی	سطح معنی داری
۵۰	ضریب همبستگی اسپیرمن	۰/۳۸۲	۰/۰۰۱

تفسیر: با توجه به جدول فوق می‌توان عنوان کرد که همبستگی مثبت معنی داری، بین نمرات آزمودنی‌های در پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن و الیسون از یکسو و رتبه‌های سه گانه مصاحبه‌گران برای سنجش ترس از موفقیت (بالا، پایین، متوسط) از سوی دیگر، بدست آمده است و این وضعیت می‌تواند معرف روایی بیرونی پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن و الیسون باشد.

محاسبه ضریب تمیز سؤال‌های پرسشنامه ترس از موفقیت:

برای محاسبه ضریب تمیز سؤالات پرسشنامه از روش جانسون استفاده بعمل می‌آید. بدین ترتیب که با توجه، نمرات کل، ترس از موفقیت، دو گروه بالا و پایین انتخاب می‌شوند، یعنی نمرات آزمودنیها در محور ترس از موفقیت مدنظر قرار گرفته شده و ۲۷۰ نفر بعنوان گروه قوی و ۲۷۰ نفر بعنوان گروه ضعیف انتخاب شدند، پس از آن میانگین و انحراف معیار گروههای بالا (آنهايي که بیشترین نمرات را در محور ترس از موفقیت بدست آورده بودند) و گروههای پایین (آنهايي که کمترین نمرات را در محور ترس از موفقیت بدست آورده بودند) محاسبه گردید و از طریق آزمون t دو گروه مستقل به محاسبه ضریب تمیز سؤالات مربوطه پرداخته شد. تمامی داده‌های خام مشهود می‌باشد. بنابراین در جدولی خاص علاوه بر ذکر سؤال مربوط به میانگین و انحراف معیار در هر دو گروه تأکید شده و میزان t با سطح معنی‌داری آن در جدول زیر عنوان گردیده است:

شماره سؤال	میانگین گروه بالا	میانگین گروه پایین	انحراف معیار گروه بالا	انحراف معیار گروه پایین	میزان t	سطح معنی داری
۱	۲/۴۶۶	۲/۰۴۵	۱/۳۰۶	۱/۲۱۷	۳/۸۵۷	۰/۰۰۱
۲	۵/۱۷۲	۳/۳۰۳	۱/۷۵۸	۱/۸۹۰	۱۱/۸۵۹	۰/۰۰۱
۳	۵/۲۱۴	۳/۶۵۷	۱/۸۰۶	۱/۹۶۲	۹/۵۳۴	۰/۰۰۱
۴	۴/۷۱۸	۴/۶۹۶	۱/۹۵۷	۱/۸۰۵	۰/۱۳۷	۰/۸۹۱
۵	۳/۵۴۰	۲/۶۰۸	۱/۷۳۴	۱/۴۵۳	۶/۷۵۷	۰/۰۰۱
۶	۵/۰۵۱	۴/۸۱۷	۱/۵۷۰	۱/۶۴۶	۱/۶۹۲	۰/۰۹۱
۷	۴/۴۲۲	۲/۵۵۰	۱/۸۳۳	۱/۶۹۸	۱۲/۲۴۲	۰/۰۰۱
۸	۴/۱۰۰۰	۴/۲۷۹	۱/۹۰۵	۱/۲	-۱/۰۶۷	۰/۲۸۹
۹	۵/۸۴۰	۵/۶۶۲	۱/۲۵۵	۱/۴۹۹	۱/۴۹۱	۰/۱۳۷
۱۰	۴/۱۶۷	۳/۴۰۳	۱/۷۸۵	۱/۷۵۹	۴/۹۹۵	۰/۰۰۱
۱۱	۴/۴۵۱	۲/۹۳۲	۲/۰۷۹	۱/۷۹۷	۹/۰۶۲	۰/۰۰۱
۱۲	۴/۶۲۱	۳/۰۵۲	۱/۷۴۱	۱/۹۵۷	۹/۷۹۶	۰/۰۰۱
۱۳	۵/۲۷۷	۴/۳۷۹	۱/۵۵۵	۱/۸۲۷	۶/۱۰۷	۰/۰۰۱
۱۴	۲/۶۷۴	۲/۲۴۷	۱/۳۹۴	۱/۲۵۸	۳/۷۰۷	۰/۰۰۱
۱۵	۴/۶۸۵	۳/۲۱۶	۱/۵۶۹	۱/۶۱۸	۱۰/۶۸۷	۰/۰۰۱
۱۶	۴/۷۹۲	۲/۲۷۹	۱/۶۰۲	۱/۵۰۹	۱۴/۹۱۳	۰/۰۰۱
۱۷	۲/۲۹۶	۲/۱۵۱	۱/۳۱۰	۱/۱۷۰	۱/۳۵۰	۰/۱۷۷
۱۸	۴/۱۱۴	۲/۴۲۹	۱/۸۳۴	۱/۴۰۳	۱۱/۹۸۶	۰/۰۰۱
۱۹	۴/۳۴۴	۲/۴۷۳	۱/۷۳۴	۱/۷۰۹	۱۲/۵۷۶	۰/۰۰۱
۲۰	۴/۴۶۳	۲/۵۳۳	۱/۸۰۱	۱/۳۲۴	۱۴/۱۴۲	۰/۰۰۱
۲۱	۴/۴۵۱	۴/۰۵۶	۱/۷۲۵	۱/۶۸۳	۲/۶۸۹	۰/۰۰۱
۲۲	۳/۶۰۳	۲/۱۶۶	۱/۷۷۴	۱/۴۹۵	۱۰/۱۷۷	۰/۰۰۱
۲۳	۳/۷۵۱	۱/۸۰۳	۱/۸۷۹	۱/۲۴۷	۱۴/۱۹۰	۰/۰۰۱
۲۴	۴/۱۶۰	۴/۲۷۶	۱/۶۹۳	۱/۸۱۱	-۰/۷۶۳	۰/۴۴۶
۲۵	۴/۸۵۱	۲/۷۴۶	۱/۵۱۳	۱/۵۸۰	۱۵/۷۸۴	۰/۰۰۱
۲۶	۲/۳۹۲	۱/۴۸۶	۱/۸۳۸	۰/۷۰۶	۸/۷۵۲	۰/۰۰۱
۲۷	۳/۹۱۱	۳/۰۶۴	۱/۶۱۳	۱/۵۰۰	۶/۲۷۸	۰/۰۰۱

تفسیر: با توجه به جدول فوق می توان عنوان نمود که سؤالات ۴ و ۶ و ۸ و ۹ و ۱۷ و ۲۴ دارای ضریب تمیز مناسبی نمی باشند، در حالیکه سؤالات ۱ و ۲ و ۵ و ۷ و ۱۰ و ۱۱ و

و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ و ۱۵ و ۱۶ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ و ۲۱ و ۲۲ و ۲۳ و ۲۵ و ۲۶ و ۲۷ دارای ضریب تمیز مناسبی می‌باشند، بنابراین ضریب تمیز پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن و الیسون رقم ۰/۷۷ می‌باشد که این رقم معرف ضریب تمیز بالا است. بنابراین می‌توان عنوان کرد که پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن و الیسون در نهایت از ضریب تمیز بالایی برخوردار است.

محاسبه بار عاملی سؤال‌های پرسشنامه‌های ترس از موفقیت:

برای محاسبه بار عاملی سؤالات پرسشنامه از روش آلفای کرانباخ استفاده به عمل می‌آید، در این روش همبستگی هر سؤال با کل نمرات محور ترس از موفقیت بدست می‌آید و تجانس درونی هر سؤال نسبت به کل تست مشخص می‌شود و در جدول زیر به آنها پرداخته می‌گردد:

شماره سؤال	بار عاملی	سطح معنی داری
۱	۰/۱۵۰	۰/۰۰۱
۲	۰/۳۳۰	۰/۰۰۱
۳	۰/۳۲۴	۰/۰۰۱
۴	۰/۰۵۲	۰/۱۰۲
۵	۰/۲۴۱	۰/۰۰۱
۶	۰/۰۹۷	۰/۰۰۱
۷	۰/۳۵۹	۰/۰۰۱
۸	۰/۰۲۶	۰/۴۰۵
۹	۰/۱۱۷	۰/۰۰۱
۱۰	۰/۲۱۴	۰/۰۰۱
۱۱	۰/۲۹۲	۰/۰۰۱
۱۲	۰/۳۱۴	۰/۰۰۱
۱۳	۰/۱۹۹	۰/۰۰۱
۱۴	۰/۱۵۴	۰/۰۰۱
۱۵	۰/۳۲۲	۰/۰۰۱
۱۶	۰/۴۴۷	۰/۰۰۱
۱۷	۰/۰۴۹	۰/۱۲۶
۱۸	۰/۳۸۹	۰/۰۰۱
۱۹	۰/۴۱۳	۰/۰۰۱
۲۰	۰/۴۲۷	۰/۰۰۱
۲۱	۰/۱۴۰	۰/۰۰۱
۲۲	۰/۳۳۹	۰/۰۰۱
۲۳	۰/۴۵۸	۰/۰۰۱
۲۴	-۰/۰۱۶	۰/۶۲۱
۲۵	۰/۴۹۰	۰/۰۰۱

۲۶	۰/۳۳۸	۰/۰۰۱
۲۷	۰/۲۳۱	۰/۰۰۱

تفسیر: با توجه به جدول فوق می‌توان عنوان کرد که سؤالات ۴ و ۸ و ۱۷ و ۲۴ دارای بار عاملی مناسبی نمی‌باشند، در حالیکه سؤالات ۱ و ۲ و ۳ و ۵ و ۶ و ۷ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ و ۱۵ و ۱۶ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ و ۲۱ و ۲۲ و ۲۳ و ۲۵ و ۲۶ و ۲۷ دارای بارعاملی مناسب است. بنابراین میتوان عنوان کرد که پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن و الیسون دارای بار عاملی نسبی ۰/۸۵ است که این وضعیت معرف بارعاملی بسیار مطلوب سؤالات پرسشنامه فوق می‌باشد.

محاسبه ضریب اعتبار پرسشنامه ترس از موفقیت:

برای محاسبه اعتبار از روش دونیمه کردن استفاده بعمل آمد و سؤالات فرد در یک نیمه و سؤالات زوج در نیمه دیگر ملاحظه گردید، پس از آن همبستگی بین دو نیمه محاسبه گردید و جدول زیر معرف ضریب اعتبار بین دو نیمه تست می‌باشد:

ضریب همبستگی	ضریب اعتبار	سطح معنی داری
۰/۴۵۶	۰/۶۲۷	۰/۰۱

تفسیر: با توجه به جدول فوق می‌توان عنوان نمود که ضریب اعتبار بدست آمده معرف تجانس درونی سؤالات می‌باشد و پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن و الیسون دارای ضریب اعتبار مطلوبی می‌باشد.

هنجار یابی کمی و کیفی پرسشنامه ترس از موفقیت:

برای هنجاریابی پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن و الیسون از دو نوع هنجار کمی و کیفی استفاده به عمل می‌آید، که در آغاز هنجار کمی با تأکید بر روش تبدیل خطی و منحنی هنجار شده Z ارائه می‌گردد و پس از آن ترس از موفقیت بر مبنای پنجگانه (نقاط درصدی) بصورت یک طیف کیفی مطرح می‌شود. در اینجا ضروری است که جدول شاخصهای آماری کل نمرات، ترس از موفقیت ارائه گردد تا بتوان از منحنی هنجار شده Z، برای این آزمون استفاده به عمل آورد:

جدول شاخصهای آماری کل

گرایش مرکزی			پراکندگی			توزیع نمرات		
نما	میان	میانگین	دامنه تغییرات	واریانس	انحراف معیار	خطای معیار	ضریب کجی	ضریب کشیدگی
۹۷	۹۷/۵	۹۸/۴۶	۷۵	۱۴۵/۶۹	۱۲/۰۷	۰/۳۸	۰/۷۵	۰/۵۵

با توجه به اینکه در پیشینه تحقیق نیز همواره رقم ۱۰۰ بعنوان میانگین و ارقام ۱۰ تا ۱۵ بعنوان طیف انحراف معیار مطرح می‌شود، در این تحقیق می‌توان میانگین ۱۰۰ و انحراف معیار ۱۲ را با توجه به جدول فوق و همچنین با توجه به پیشینه تحقیق در نظر گرفت و معادله خطی به شرح زیر عنوان میشود:

$$(Z)(S) + (X)$$

$$(Z)(۱۰۰) + (۱۲)$$

بنابراین منحنی هنجار شده زیر برای پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن و

الیسون عنوان می‌شود:

۲ تا	۱۳٪	۳۴٪	۳۴٪	۱۳٪	۲ تا ۳٪
۶۴	۷۶ ۸۸	۱۰۰	۱۱۲	۱۲۴	۱۳۶
					۳٪

علاوه بر آن بر اساس نقاط درصدی و بخصوص پنجگانه، جدول زیر می‌تواند معرف

هنجار کیفی نمونه‌های تحقیق باشد:

دامنه نمرات	وضعیت ترس از موفقیت
کمتر از ۹۰	ترس از موفقیت بسیار پایین
۹۰ تا ۹۵	ترس از موفقیت پایین
۹۶ تا ۱۰۰	ترس از موفقیت متوسط
۱۰۱ تا ۱۰۸	ترس از موفقیت بالا
بیشتر از ۱۰۸	ترس از موفقیت بسیار پایین

علاوه بر آن می‌توان هنجاری خاص را با تأکید بر عامل جنسیت ارائه نمود، بنابراین با توجه به عامل جنسیت، هنجار کمی و کیفی در زمینه پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن و الیسون ارائه می‌شود و برای گروه نمونه‌های مؤنث و مذکر منحنی‌های استاندارد خاصی مطرح می‌گردد.

در اینجا ضروری است که جدول شاخصهای آماری نمرات ترس از موفقیت نمونه‌های مذکر را ارائه کرد تا بتوان از منحنی هنجار شده Z برای این آزمون استفاده بعمل آورد:

جدول شاخصهای آماری نمونه‌های مذکر

گرایش مرکزی			پراکندگی			توزیع نمرات		
نما	میانگین	دامنه تغییرات	واریانس	انحراف معیار	خطای معیار	ضریب کجی	ضریب کشیدگی	
۹۷	۹۷	۹۷/۶۶	۷۵	۱۶۴/۰۴	۱۲/۸۰	۰/۵۷	-۰/۱۷	

با توجه به جدول فوق می‌توان معادله تبدیل خطی را به شرح زیر ارائه کرد:

$$(Z) (S) + (X)$$

$$(Z) (12.80) + (97.66)$$

بنابراین منحنی هنجار شده زیر برای پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن و

الیسون عنوان می‌شود:

	۲ تا ۳٪	۱۳٪	۳۴٪	۳۴٪	۱۳٪	۲ تا ۳٪
	۵۹/۲۶	۷۲/۰۶	۸۴/۸۶	۹۷/۶۶	۱۱۰/۴۶	۱۲۳/۲۶

بعلاوه، ضروری است تا در اینجا، جدول شاخصهای آماری نمرات ترس از موفقیت نمونه‌های مؤنث را ارائه کرد تا بتوان از منحنی هنجار شده Z برای این آزمون استفاده بعمل آورد:

جدول شاخصهای آماری نمونه‌های مؤنث

گرایش مرکزی			پراکندگی			توزیع نمرات		
نما	میانگین	دامنه تغییرات	واریانس	انحراف معیار	خطای معیار	ضریب کجی	ضریب کشیدگی	
۹۸	۹۹/۲۷	۵۳	۱۲۶/۳۴	۱۱/۲۴	۰/۵۰	۰/۱۲	-۰/۲۱	

با توجه به جدول فوق می‌توان معادله تبدیل خطی را به شرح زیر ارائه کرد:

$$(Z) (S) + (X)$$

$$(Z) (۱۱/۲۴) + (۹۹/۲۷)$$

بنابراین منحنی هنجار شده زیر برای پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن و

الیسون عنوان می‌شود:

	۲ تا ۳٪	۱۳٪	۳۴٪	۳۴٪	۱۳٪	۲ تا ۳٪
	۶۵/۵۵	۷۶/۷۹	۸۸/۰۳	۹۹/۲۷	۱۱۰/۵۱	۱۲۱/۷۵

با توجه به تحلیل‌های روان‌سنجی ۲۷ سؤال پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن و الیسون می‌توان اینگونه عنوان کرد که تمامی سؤالات معرف توزیع نرمال بوده و مفروضات آمار پارامتریک را برای هنجارسازی دارا می‌باشد و می‌توان در پرسشنامه فوق از

میانگین بعنوان معرف گرایش مرکزی و انحراف معیار بعنوان معرف پراکندگی استفاده بعمل آورد.

همچنین در بررسیهای مرتبط با ویژگیهای روانسنجی پرسشنامه ترس از موفقیت الیسون و ذاکرمن مشخص گردید که ابزار فوق از ویژگیهای روانسنجی مطلوبی برخوردار است و ضریب تمیز نسبی بالا، ضریب بارعاملی نسبی بسیار بالا و همچنین ضریب اعتبار مقبولی را نشان می‌دهد.

در نهایت هنجارهای کمی و کیفی برای پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن و الیسون ارائه گردید و دو منحنی هنجار شده با تفکیک برای نمونه‌های مؤنث و مذکر ترسیم شد تا اثرات عامل جنسیت در میزان هنجار بدست آمده از پرسشنامه ترس از موفقیت ذاکرمن و الیسون مشخص شود.

منابع:

الف - منابع فارسی:

۱. بیابانگرد، اسماعیل. (۱۳۸۹) روشهای افزایش عزت نفس در کودکان و نوجوانان، تهران، انتشارات انجمن اولیاء و مربیان جمهوری اسلامی ایران.
۲. شهرآرای، مهرناز و عبدی فرشته. (۱۳۸۸)، رابطه بین وضعیتهای هویت شغلی و جنس با ترس از موفقیت در دانشجویان رشته های فنی و مهندسی. مجله دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه. شهید چمران اهواز، دوره سوم، سال نهم، شماره ۳ و ۴، صفحات ۴۳-۶۴
۳. نمهرابی زاده هنرمند، مهناز؛ نجاریان. بهمن و بهارلو، رویا (۱۳۸۴) رابطه گرایشی و اضطراب اجتماعی در دانشجویان. مجله روانشناسی. سال سوم، شماره ۳ صفحات ۲۳۱-۲۴۸
۴. خوانساری، فرزانه (۱۳۷۵) بررسی رابطه جو عاطفی خانواده با انگیزه پیشرفت دانش آموزان دختر سال اول دبیرستانهای منطقه ۳ شهر تهران. پایان نامه تحصیلی کارشناسی ارشد (چاپ نشده). دانشگاه علامه طباطبائی
۵. دلاور، علی، (۱۳۷۸)، آمار و احتمالات کاربردی در روانشناسی و علوم و تربیتی، تهران، انتشارات ویرایش.
۶. دلاور، علی (۱۳۷۶)، روشهای تحقیق در روانشناسی و علوم تربیتی، تهران، چاپ دوم، انتشارات ویرایش.
۷. سیف، علی اکبر، (۱۳۶۸)، روانشناسی پرورشی، روانشناسی یادگیری و آموزشی، تهران، انتشارات آگاه.
۸. عسگری، علی (۱۳۷۹). تهیه و استاندارد سازی آزمون انگیزه پیشرفت. نشریه پژوهشهای روانشناختی. دوره ششم شماره ۲-۱ صص ۳۱.
۹. گنجی، حمزه، (۱۳۷۱)، روانشناسی عمومی، تهران، انتشارات بعثت.
۱۰. هومن، حیدر علی (۱۳۷۵)، اندازه گیری های روانی و فن تهیه تست، تهران، انتشارات پازنگ.

ب - منابع انگلیسی:

1. Atkinson. J. W., and Birch. D. (1974) The dynamics of achievement-oriented activity. In J. W. Atkinson and J. O. Raynor (Eds.), Motivation and achievement (pp. 271-325). Washington, DC: Van Nostrand Reinhold.
2. Atkinson, J. W. and Birch, D. (1978) An introduction to motivation. New York; Van Nostrand.
3. Barry, Chung (1995) Bem sex role inventory. Journal of homosexuality. Vol:30.
4. Chery, F, and Deaux K. «Fear of success versus fear of Gender – Inappropriate Behavioral», sex roles, (1978) 4, PP. 97 - 102.

5. Dweck, C.S. (1999). *Self-theories: Their role in motivation, personality, and development*, Philadelphia: Psychology press
6. Dweck, C.S., Davids, N., Nelson, S., and Enne, B. »Sex differences in learned Helplessness; the contingencies of evaluation feedback classroom.» *Development, psychology*, (1978) 14, PP.268-76.
7. Dweck, C.S., and Bush, E.S., »Sex differences in learned helplessness: Debilitation with peer and adult evaluators» , *Developmental Psychology* (1976) 12, pp.147.
8. Horner, M. S. Toward an understanding of achievement Related conflicts in women , *Journal of social Issues*, (1972) 28, PP.157 – 75.
9. Horner, M. S. The measurement and Implication of fear of success in women, in J. W. Atkinson and J. O. Raynor, eds. *Personality, Motivation and achievement*. Washington, D. C.: Hemisphere, 1978. PP. 41-70.
10. Jacobs, J., & Eccles, J. (1992). The impact of mother's gender-role stereotypic beliefs on mother's and children's ability perceptions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63, 932-944.
11. Koffman, D. T. and Richardson, B.L. *Achievement and women: challenging the assumption*, New York: The Free Press, 1982.
12. Kaplan & Saccuzzo (1990), *Psychological Testing*, Third edition. P; Brook Cole.
13. Lippa (R) (1985); *Review of Bem Sex Role Inventory*, *Buros Ninth Measurement Year Book* 1.
14. McClelland, D.C., Atkinson, J. W., Clark, R., and Lowell, E. I. *The achievement motive*. East Nowalk, CT: Appleton, 1953.
15. Moehrer, M. I. and Klever, D. A. »The growing of achievement motivation » , *American Psychologist*, O'Leary, V. E., Unger, R. K., & Wallston, B. S. (Eds.). (1985). *Women, gender, and social psychology*. Hillsdale, N. J: Erlbaum.
16. Murray, H. A. *Exploration in personality*. New York: Oxford University Press, 1983, p.164.
17. Martin, H.J and N.V Ramanaiyah (1988) confirmatory factor analysis of the Bem sex Role inventory, *Psychological Reports*, 2.
18. Myers, A.M, and G Gonda (1982) utility of the masculinity-femininity construct; comparison of traditional psychology, Vol:43.
19. Steward, A. J. and Chester, N. I. »sex differences in human social motives: Achievement, affiliation and power.» In A.J. Steward, ed *Motivation and society*, San Francisco: Jossey-Bass, (1982), pp. 172-218.
20. Steward, A. J. (Ed). (1982). *Motivation and society*. San Francisco Jossey Bass.
21. Tresmer, D. (1977) *fear of success* New York: Plenum.

22. Unger, r. k. »through the looking glass. No wonderland, yet! (the reciprocal relationship between methodology and models of reality).» *Psychology of women quarterly*, (1983) 8, pp. 9-32.
23. Upshaw; Hs, (1999), the Personal reference scale: an approach to social judgment. In L.Berkowitz(ed), *Advances in Experimental social psychology* (Vol.4.PP.315-71), Sandiego, Ca: P: Academic.
24. Ward, C and R.R Sethi (1986) cross- cultural validation of the Bem sex Role inventory malaesian and south asian research, *journal of cross cultural psychology*, Vol:17.
25. Wiener, bernard (1972) *theoris of motivation from mechanism to cognition*, MC nally college publishing company.

